

2. Jul. 1846

FACTS

Date:

2. Jul. 1846

Page number:

Dagbog G, side 87-91

TRANSCRIPTION

Haag 2 July 1846

Haven i Antwerpen med en Mængde Dyr og Fugle, der bragte mig til den høieste Grad af Forundring tit over de sælsomme Former som Skabninger kan antage, interesserede mig overordentlig, jeg var der i 3 Timer. Nu har jeg seet paa Reisen deilige hollandske Byer: Dortrecht og Delft, men dog seer Haag ved første Øiekast endnu smukkere ud. Jeg kom hertil i gaar Aftes og gjorde strax en Vending ud i Skoven, som er herlig at see. Jeg boer: Hôtel du maréchal de Turenne.

•88•

senere samme Dag.

Jeg har været i Musæet og med det Samme "i den syvende Himmel", det er til at blive forrykt over at see samlet saa vidunderligt deilige Sager; det er for meget at notere; men jeg saa hans Portrait, den blege blonde, tidligt døde Paul Potter, med sit rødlige Haar og fine Træk har van der Helst¹ malet ham deiligt, og paa et andet Billed af Tilbourg² er han med sin Kone og Børn med flere tilgjæst hos Ostade, hos hvem der seer langt nettere ud, end man skulde formodet. Terbourg, Metzu, Netcher, Douw, Mieris, Potter, Wouvermann, van der Velde, Ruisdal, Wynants, Breughel³ og hvad de hedde allesammen, har idag gjort mig en Glæde, som bragte mig endog til at tale taaleligt Fransk, jeg maatte tale og anfaldt en Kunstner, der tog det venligt op, og med hvem jeg siden længe vandrede om blandt disse Skatte. Nu veed jeg, hvad det var, jeg vilde gjøre, om jeg kunde! O Gud! giv mig Evne til at præge nogle Træk af Livet af Din deiligt skabte Natur med disse Gamles Kjærlighed, i dygtige Træk •89• for Nutid og kommende Slægter, at man maa see, der var et kjærligt og trofast Gemyt i mig ogsaa, skjøndt min Fremtræden er svag og usikker. Hvor elskeligt seer Livet ud igjennem disse Gamles Opfatning – o havde jeg Evne! havde jeg Kraft og Udholdenhed! og maatte mine Øine staa mig bi! jeg skulde endnu tiltvinge mig Lykke og Tilfredshed ad andre Veie end Rigdommens og den glimrende Berømmelses; jeg skulde i Stilhed nyde en Henrykkelse ved mine Hænders Gjerning, og de, der ængstedes ved min Fattigdom skulde see, at jeg trods den havde en Lykke, jeg vel turde byde en yndig Pige at dele. Ja, det gamle Saar bløder endnu, hvergang jeg glædes eller bedrøves inderligt, hvergang jeg kunde hælde Hovedet mod en trofast Skulder eller trykke en Haand venligt i min. Det er som om det skulde negtes mig; jeg turde ikke paastaa en Kjærlighed, der mødte Modstand allevegne, jeg kunde gjentage min Begjæring, kunde offre Alt for denne Pige, der nu maa betragte mig som en Letsindig, fordi jeg ikke ad Krogveie søgte at nærme mig hende. Margrethe!⁴ Du gjorde mine Dage tunge mine Tanker vildsomme, Du drev mig bort fra •90• Hjemmet men Du gjengav mig til Kunsten! Du nødte mig til at søge andensteds hvad jeg savnede i Hjemmet: sundt og frisk Liv og Mod og Lyst til at leve. Nu, som for to Aar siden er min Længsel og mit Savn lige stort, derpaa

kunde min Reise ikke hjælpe; men den skjænkede mig de herligste Timer, der tit udvidede og fyldte det sammenpressede Bryst med en Glæde og Begeistring der gjorde usigelig godt paa et sygt Gemyt. Og kan denne Glæde avle Frugter i Hjemmet, som skulde være værdt at nævnes, da takker jeg Dig derfor, som "aldeles upaavirket" afslog min Bøn og viiste mig ud i Verden at søge Trøst. Snart skal jeg vel høre: Du er en andens Brud, gid han være Dig værdigere og gjøre Dig lykkeligere end jeg kunde gjort Dig, gid aldrig Du maa komme til at ønske Dig i den fattige Malers Stue, men at Du i rigt Maal maa nyde jordisk Lykke og finde Plads til en venlig Tanke paa ham, der langt fra stedse med Deeltagelse skal iagttage Din Skjæbne. – Hvor langt anderledes kunde Alt nu været! Tænk paa Nederlænderne, Du saa idag og •91• tie stille! Tænk om Du skulde blive istand til at male en ung Pige som hende, hvis Puls Doctoren føler i Jan Steens⁵ Billed. Tænk om Du skulde kunde male et Billed som Potters⁶ det lille med Vandet, en Luft som den der deiligt hvælver sig med store skinnende Skyer over Scheweningen af van der Velde⁷! Tænk paa det, og tie stille! lad Ingen høre en Klage, Du staaer dog eengang som en Letsindig, Barnagtig, det bliver ikke bedre, derfor tie! –

senere samme Dag

Ved Bordet traf jeg uventet to Nordmænd: Advocat Schellerup og Secretair Kragh; de gik til Paris. Den sidste havde for flere Aar siden været i Rom. En fransk Kunstner tiltalte mig og gik til min Glæde selv over i det Italienske, som jeg dog endnu kunde gjøre Brug af. O, hvor jeg er glad ved Samlingen her, jeg læser Cataloget atter og atter, og venter med Længsel Timen, da det atter skal aabnes. En Sorg havde jeg idag: der var ikke paa Posthuset det saa inderligt efterlængtede Brev. Sling Jer, sære Tanker! gennem de skumleste Kroge, I komme dog imellem gennem glade lyse Regioner, og lade mig imellemstunder føle: at jeg er baade Menneske og Maler.

¹ Bartholomeus van der Helst (1613-1670). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 54.

² Gillis van Tilborgh (1625-1678). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 262.

³ Gerard ter Borch (1617-1681), Gabriel Metsu (1629-1667), Caspar Netscher (1639-1684), Frans van Mieris (1635-1681), Paulus Potter (1625-1654), Philips Wouwerman (1619-1668), Adriaen van de Velde (1636-1672), Willem van de Velde (1633-1707), Jacob van Ruisdael (ca. 1628/29-1682), Jan Wijnants (ca. 1635-1684) og Jan Brueghel (1568-1625).

⁴ Margrethe Elisabeth Bauditz (1820-1906), som Lundbye forgæves havde friet til i juni 1844.

⁵ Jan Steen (1626-1679). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 167.

⁶ Paulus Potter (1625-1654). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 137.

⁷ Adriaen van de Velde (1636-1672). Maleriet er Mauritshuis, inv.nr. 198.

Efter at have set Belgien efter satte deilig
tid. man er bemærkede en Fordom som ogsaa
skuffede; og havde ventet her at finde mange
gamle Kluse med Luitværk, Bindingsværk
huse, men nei! de smukke gamle Præstbyg-
ninger ere af Sten, som oftest, med Jævelne
rigt dekorerede, det takkede, rundt ind med
Jæderne, der med heved faar et herligt, rigt
varieret Udseende indad her og der. Men paa
Pladsen ind i Gaard huset staar flere meget kjønne
saadanne Kluse; men ingen af Bygningerne havde
saamange som Brugge. — Der er en Lige-
tyner, som har bilet mig ind, at her er en Kluse
med Dags, men faar vi se, om han har ret mig i
Eftermiddag vil jeg gaa at se den.

Klaag 2 Juli 1846

Klaag: Antwerpen med en Mængde Dags og
Fugle, der bragte mig til den kjæreste Gaard
af Feriendag til over de galoisomme Former
som Skabningerne kan antage, interesserede
mig overordentlig, og var der i 3 Timer. Nu
har vi set paa Poisen deilige hollandske Byg-
ninger af Delft, men de seer klaag ved første
Sigt og endnu smukkere ind. Og her her til-
gaav Efter og gjorde strax en Mindring ind i
Klaag, som er herlig at se. Og her: Klotel
de marichal de Turenne.

Denne samme Dag.

Jeg har været i Maaest og med det samme
i den sigende Himmel, det er tid at tilstaa
beties forrygt over at see samlet saa ind
indtugt dertilige Leger; det er for mig at no
tere; men p. saae hans Portrait, den blege
blonde, tidligt dode Poul Patter, med et
rødtligt Haar og fine Træk har van der
Kludt malet ham dertiligt, og gaa et an
det Billed af Tilboring er han med sin
Kone og Børn med flere tilgjæst hos Osta
de, her kom der seer langt nettere ind,
end man skulde formænte. Tenhoring,
Metzger, Metchev, Danie, Mieris, Patter, Wain
seemann van der Velde, Nissdal, Wyquants
Bronghel og hvad d. hedde alle sammen, her
ideg gjent mig en Glæde, som bragte mig
endog tid at tale taaleligt Fransk, p. maatte
tale og anfælt en Kunstner, der tog det ven
ligt op, og med hvem p. iden længe sandheds
om blandt sine Skatte. Nu ved p., hvad
det var, p. vilde gjøre, om p. kunde! O Gud!
giv mig Løse, tid at præge nogle Træk
af Livet af din dertiligt skatte. Natur med
sin Gamles Kjærlighed, i dygtige Træk

for Nødd og kommand. Høfter, at man
maa see, der var et kjærligt og trofast Gemist
i mig ogsaa, skjøndt min Fremtræden er
svag og usikker. Hvor elskeligt ser du ud
igjennem dine Gamles Opfatning - o ha
de du Evne! havde du Kraft og Udholdenhed!
og maatte mine Gine staa mig bi! du skulde
endaa tilbringe mig Lykke og Tilfredshed
ad andre Veie end Bøddemænds og den glim
rende Berømmelses; du skulde i Stille og
enklehed se mine blandede Gjerning,
og du, der angstede ved min fattigdom skulde
see, at du trods den havde en Lykke, du vel tur
de hylde en yndig Pige at dele. Ja, det gamle
Laas klædes endnu, hvergang du glædes eller be
døer indvort, hvergang du kunde hælde Mo
nedit med et en trofast Pariedes eller trykke en
Klaad conligt i min. Det er som om det stulde
megter mig; du turde ikke paastaa en Kjærlighed,
der maatte Medstand alligevel, du kunde gjen
tage min Bøddering, kunde affse Alt for din
Pige, der nu maa betragte mig som en letindig
fordi du ikke ad hvoensom sigte at nærne mig
hendes. Margrethe! Du gjorde mine Dag tunge
mine Tanker vilde som en, du ser mig bort fra

Hjertemet min. Du gængav mig til Kunstens!
 Du nægte mig til at søge andenstedes hjælp
 Du sørgede i Hjertemet: sindet og friske Lige
 og Mod og Lyset til at leve. Nu, som for to
 Aar siden er min Længsel og mit Savn lige
 stort, derfra künde min Nis ikke hjælpe,
 men Du skjenkede mig de hellige Timer,
 der till' indviede og fyldte det sammensprogede
 Børgst med en Glæde og Begejstring der gjorde mig
 gelig godt paa et øjst Jernst. Og kan denne Glæde
 de andre Frægter i Hjertemet, som skulde være
 værdt at nævnes, da takkes Du Dig derfor, som
 "aldersuperskicket" afslæg min Bøn og
 sieste mig ind i Verden at iige Trøst. Ingent
 skal Du vel høre: Du er en anden Brød, god!
 kan være Dig verdigere og gøre Dig lykkeligere
 end Du künde gjort Dig, god aldrig Du maa
 komme til at ønske Dig i den fattige Ma.
 lers Stue, men at Du i rigt Mål maa uge
 jordisk Lykke og finde Plads til en uendelig
 Tanke paa ham, der laugthra ledte med
 Gæltapelse skal iagttage Din Skjæbne.
 pleve laugth gænderledes künde. Alt min været!
 Tænk paa Nederlænderne, Du er i dag og

he stille! Tænk om Du skulde blive istand til
at male en ung Tige som herude, hvis
Puls Doctoren føler i Jan Steens Billed.
Tænk om Du skulde kunde male et Billed
som Patters det lille med Vandet, en Luft
som den der derligt hvælver sig mod store
skinnende Skyer over Scheweringer af
van der Velde! Tænk paa det, og he stille!
lad Sorgen høre en Klage, Du staaer dog
een gang som en Letsindig, Barnagtig, det
bliver: who beder, droffer he! —

Senere samme Dag.

Med Bredt traf vi iventet to Nordmænd: Advo-
cat Schellerup og Secretair Kragh; de gik til Pa-
ris. Dansidste haad, for flere Aar siden været: Kom.
En fransk Kunstner tilfalte mig og gik til min
Gæst, selv over: det Italienske, som jeg dog endnu
kinder, gjens Brag af. O, hvor jeg er glad ved Sam-
lingen her, jeg læser latetaget atter og atter, og venter
med Leysel Tiden, da det atter skal aabnes. En
Sorg haad, jeg idag: der var ikke paa Posthuset
det saa indeligt efter længtad. Brev. Slingjer,
sere Tanker. Gjennem d. skumleste Kroge, at kom
me dog i mellem og en nem glad lys. Regioner, og
lade mig i mellem stunder føle: at jeg er haad. Men
miske og Meler.